

Opetushallitus

Pvm
31.3.2008

PL 380
00531 HELSINKI

Dnro
7/521/2008

**Asia: NUORTEN SYRJÄYTYMISEN EHKÄISYYN JA
TYÖLLISYYDEN PARANTAMISEEN VALTION
TALOUSARVIOSSA VUODELLE 2008 VARATUN AMMATILLISEN
KOULUTUKSEN KÄYTTÖKUSTANNUKSIIN OSOITETUN
LISÄMÄÄRÄRAHAN KÄYTÖN PERUSTEET**

Nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja työllisyyden parantamiseen on valtion vuoden 2008 talousarviossa varattu yhteensä 15,5 miljoonaa euroa. Määrärahaa 4 miljoonaa euroa on varattu ammatillisen koulutuksen hankkeisiin. Määräraha on tarkoitettu ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeilun tehostamiseen sekä ammatillisen peruskoulutuksen työssäoppimisen laajentamista ja kehittämistä koskeviin kokeiluihin.

Opetusministeriö on tänään päättänyt vuoden 2008 valtion talousarvion momentin 29.20.30 päätösosan nojalla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/98) 42 §:n 2 momentin mukaisten ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeilun tehostamiseen sekä työssäoppimisen laajentamista ja kehittämistä koskeviin kokeiluihin myönnettävien valtionavustusten käytön perusteista.

Syrjäytymisen ehkäisyn ja työllisyyden parantamisen yleiset tavoitteet

Valtioneuvoston hyväksymän koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2007 – 2012 mukaan syrjäytymisen vähentämiseksi ja koulutusjärjestelmän tehokkuuden kasvattamiseksi parannetaan kaikkien koulutusasteiden läpäisyä ja vähennetään keskeyttämistä. Keskeyttämisen vähentämiseksi kehitetään mm. opinto-ohjausta, koulutusta koskevaa tiedotusta ja neuvontaa, opiskelijavalintaa ja opiskelun henkilökohtaistamista. Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus vakiinnutetaan.

Kehittämissuunnitelman mukaan koulutuksen ja työelämän välisiä yhteyksiä parannetaan ja työllisyyttä edistetään vahvistamalla työpaikalla tapahtuvaa opiskelua mm. kehittämällä edelleen työssäoppimista ja ammattiosaamisen näyttöjä sekä laajentamalla työpaikalla tapahtuvaa opiskelua nykyisestä. Eritystä huomiota kiinnitetään työpaikalla tapahtuvaan opiskelun ohjaukseen ja laadunvarmistukseen.

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeilun tehostamisen tavoitteet

Syksyllä 2006 käynnistyneen ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeilua (ammattistartti) tehostetaan tukemalla uusien toimintamallien ja työvälineiden kehittämistä nykyisten rinnalle sekä hyviksi koettujen toimintamallien juurruttamista osaksi koulutuksen järjestäjien normaaleja toimintakäytäntöjä. Kehittämistoimenpiteet koskevat koko jatkumoa ammattistarttiin hakeutumisesta perustutkintoon johtavaan koulutukseen ja työelämään tai jatko-opintoihin hakeutumiseen asti.

Valtionavustusta kohdennetaan erityisesti hankkeille, jotka

- vahvistavat ja kehittävät ammattistartille hakeutumista tukevia käytäntöjä yhdessä perusopetuksen ja muiden sidosryhmien kanssa
- kehittävät käytäntöjä ammattistartista tutkintoon johtavaan koulutukseen siirtymiseen ja koulutuksen loppuun suorittamiseen
- kehittävät opetussuunnitelman perusteita ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavalle ja valmistavalle koulutukselle
- kehittävät opettajien ja muiden ohjaajien ohjausosaamista ja toimintakäytäntöjä.

Opetusministeriö varautuu seuraavina vuosina tukemaan ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaan ja valmistavaan koulutukseen hakeutumista kehittämällä sähköistä hakujärjestelmää.

Laajennetun työssäoppimisen kokeiluhankkeiden tavoitteet

Kokeiluhankkeiden tavoitteena on edistää työssäoppimisen laajempaa ja monipuolisempaa hyödyntämistä ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoiden ammattiosaamisen kehittämisessä opiskelijoiden yksilöllisten tarpeiden ja suunnitelmien mukaisesti. Tavoitteena on tällöin lisätä ja monipuolistaa yksilöllisiä mahdollisuuksia työelämlähtöiseen ja käytännönläheiseen ammatilliseen opiskeluun, edistää koulutukseen hakeutumista, työelämän edellyttämän ammattitaidon saavuttamista ja tutkinnon suorittamista sekä tukea siirtymistä koulutuksesta työelämään tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Lisäksi tavoitteena on kehittää työnantajille kannusteita osallistua laajemmin työpaikalla tapahtuvan opiskelun järjestämiseen, edistää ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta, lisätä työpaikkaohjaajien ja opettajien osaamista ja yhteistyötä työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjaamisessa ja osaamisen arvioinnissa sekä kehittää työssäoppimisen laatua ja laadunvarmistuksen menettelyitä.

Vuoden 2008 valtionavustusta kohdennetaan erityisesti hankkeisiin, joiden tavoitteena on

- edistää koulutukseen hakeutumista ja tutkinnon suorittamista erityisesti sellaisten opiskelijoiden osalta, jotka ovat käytännöllisesti orientoituneita,

erityisen ohjauksen tai tuen tarpeessa tai joilla on erilaisia vaikeuksia opiskelussa

- kehittää työpaikalla tapahtuvan oppimisen toimintamalleja, jotka mahdollistavat koulutuksen ja työn vuorottelun ja tukevat koko tutkinnon suorittamista
- kehittää työpaikalla tapahtuvan oppimisen malleja opiskelijoille, joilla on valmiuksia edetä opinnoissa ja uralla yksilöllisesti yhä haasteellisimpiin työelämän tehtäviin sekä samalla kykyä vastata työelämän uusiin haasteisiin
- kannustaa työnantajia laajempaan osallistumiseen työpaikalla tapahtuvan oppimisen järjestämiseen mm. kehittämällä työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjauksen tukimuotoja yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa
- edistää opettajien laajempaa osallistumista työpaikalla tapahtuvan opiskelun suunnitteluun, ohjaamiseen ja toteuttamiseen sekä osaamisen arviointiin työpaikkaohjaajien tukena
- edistää uusien ammatillisten perustutkintojen perusteiden toimeenpanoa kehittämällä koulutuksen järjestäjien opetussuunnitelmia ja niiden ammattitaitovaatimusten saavuttamista tukevaa työssäoppimista sekä ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamista
- kehittää työssäoppimisen laadunvarmistuksen ja laadun jatkuvan parantamisen menettelyjä yhdessä koulutuksen järjestäjien, opetushenkilöstön, työpaikkojen ja opiskelijoiden kanssa

Laajennettua työssäoppimista on tarkoitus kokeilla niillä yksityisen ja julkisen sektorin työpaikoilla, joilla on valmiuksia ja halukkuutta laajemman työssäoppimisen toteuttamiseen sekä työssäoppijoiden ohjauksen ja osaamisen arvioinnin kehittämiseen yhteistyössä oppilaitosten ja opettajien kanssa. Kokeiluhankkeita tulee suunnata erityisesti aloille, joilla on vaikeuksia rekrytoida ammattitaitoista työvoimaa ja/tai joilla ammatillisen peruskoulutuksen järjestäminen sekä oppilaitosmuotoisena että oppisopimusmuotoisena on muutoin vaikeaa (esim. pienyritysvaltaiset ja käsityövaltaiset toimialat sekä hoito- ja hoiva-alat).

Kokeiluhankkeissa työssäoppimisen laajuus voi vaihdella opiskelijoiden ja työpaikkojen yksilöllisten tarpeiden ja suunnitelmien mukaisesti (esimerkiksi 30 - 80 opintoviikon välillä). Pääsääntöisesti työssäoppiminen toteutetaan ilman työsuhdetta ja työnantajille ei makseta koulutuskorvauksia. Hankkeissa voidaan kehittää ja kokeilla myös sellaisia toimintamalleja, joissa eri oppimisympäristöissä tapahtuva koulutus ja työsuhteessa olo voivat vuorotella. Erityisissä tapauksissa työnantajille voidaan maksaa korvausta opiskelun ohjaamisesta aiheutuvista kustannuksista silloin, kun se on opiskelijan työssäoppimisen ja työnantajan toimintamahdollisuuksien kannalta välttämätöntä ja perusteltua.

Kokeiluhankkeet toteutetaan nykyisten ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupien enimmäisopiskelijamäärien puitteissa.

Kokeilujen alueelliseen ja alakohtaiseen jakautumiseen ja kattavuuteen tulee kiinnittää huomiota. Tarkoituksena on valita kokeiluihin koulutuksen järjestäjiä eri alueita ja eri aloilta.

Valtionavustusten myöntäminen

Ammatillisen peruskoulutuksen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeilun tehostaminen

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeilun tehostamiseen on, että koulutuksen järjestäjällä on ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeilulupa ja että koulutuksen järjestäjä on käynnistänyt koulutuskokeilun.

Valtionavustusta myönnettäessä etusijalla ovat hankkeet, jotka on suunniteltu toteutettaviksi yhdessä paikkakunnan/paikkakuntien perusopetuksen ja työelämän edustajien kanssa. Yhteistyön tulee näkyä avustushakemuksessa ja olla todennettavissa myös hankkeen toteutuksen aikana. Hankkeiden kesto voi vaihdella, mutta painopiste vuoden 2008 valtionavustuksia jaettaessa on pitkäkestoisissa yhteistyöhankkeissa.

Koulutuksen järjestäjiltä edellytetään valtionavustuksella luotujen uusien mallien ja toimintakäytäntöjen viemistä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten perustoimintoihin ja levittämistä muiden oppilaitosten käyttöön. Uusien mallien ja toimintakäytäntöjen vieminen koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten perustoimintoihin ja levittäminen tulee selvittää avustushakemuksesta ja olla todennettavissa myös hankkeen toteutuksen aikana.

Laajennetun työssäoppimisen kokeilut

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjällä on valmiudet riittävään ja asiantuntevaan laajennetun työssäoppimisen ohjaukseen ja tukeen. Järjestäjiltä edellytetään vahvoja ja kattavia yhteistyösuhteita työelämään sekä laajennetun työssäoppimisen toteuttamiseen sitoutunut työpaikkojen verkostoa. Lisäksi järjestäjiltä edellytetään valtionavustuksella luotujen uusien mallien ja toimintakäytäntöjen viemistä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten perustoimintoihin ja levittämistä muiden oppilaitosten käyttöön. Sitoutuneiden työpaikkojen verkoston, uusien mallien ja toimintakäytäntöjen viemisen perustoimintoihin sekä levittämisen tulee selvittää avustushakemuksesta ja olla todennettavissa myös hankkeen toteutuksen aikana.

Raportointi

Koulutuksen järjestäjät raportoivat Opetushallitukselle valtionavustuksen käytöstä ja sillä rahoitettujen hankkeiden toteutumisesta. Opetushallitus huolehtii

raportoinnista saatujen tietojen ja kokemusten tehokkaasta levittämisestä koulutuksen järjestäjien käyttöön.

Ylijohtaja

Sakari Karjalainen

Ylitarkastaja

Antti Markkanen